

УДК 334.02

Сторожук О.В.,

к.е.н., доцент кафедри економіки праці та менеджменту

Заярнюк О.В.,

к.е.н., доцент кафедри економіки праці та менеджменту

Кіровоградський національний технічний університет

Модернізація економіки України: кадрові аспекти

Обрання Україною курсу на модернізацію економіки, пов'язаного з переходом від традиційного суспільства до сучасного, зорієнтованого на інноваційний розвиток, вимагає дослідження особливостей та проблем, які охоплюють усі сфери економічної діяльності.

Відсутність комплексного підходу до модернізації може призвести до посилення структурних диспропорцій в економіці та поглиблення економічної та соціальної напруги. В цьому зв'язку актуальним є всебічне вивчення кадрового потенціалу економіки, проблем його розвитку, оцінка поточного стану та розробка пропозицій щодо вдосконалення.

Кадрове забезпечення модернізації економіки в даний час має всі шанси стати національною конкурентною перевагою України на світовому ринку. Але для цього необхідна ретельно продумана стратегія розвитку, розроблена на основі наукового дослідження і реалізована спільними зусиллями держави, підприємницького сектора і вищої школи.

Українські дослідники виділяють наступні основні фактори, що гальмують процес модернізації економіки: низька інноваційна активність підприємств; знецінення людського капіталу; відсутність необхідних суспільних інститутів; недостатня інтегрованість освіти з науковою сферою.

Сучасний бізнес потребує висококваліфікованого персоналу, здатного будувати довгострокові стратегічні плани, забезпечувати процес інноваційної діяльності, ефективно керувати інноваційними процесами, розробляти і упроваджувати інноваційні проекти. Проте реалії свідчать, що нинішня система професійної освіти більшою мірою не відповідає потребам роботодавців, що скоріше пов'язано не з рівнем освіти, а з рівнем компетентності, оскільки вищі навчальні заклади надають своїм випускникам мінімальні знання стосовно майбутньої професії.

Одним із рішень цієї проблеми могла би стати розробка професійних стандартів та їх трансляція в освітні стандарти. У той же час стандарти освіти не відповідають потребам навчання нових спеціальностей, щодо яких ще не накопичений достатній фаховий досвід.

Освітні стандарти найбільш потрібні для спеціальностей з високою мобільністю кадрів, в інших випадках застосування існуючого на даний момент формату співпраці з навчальними закладами може виявитися дешевше і ефективніше. Тобто, перш за все, для поліпшення ситуації необхідно розширити можливості впливу роботодавців на організацію навчального процесу.

Окрім того, зарубіжний досвід свідчить, що високою ефективністю відзначаються навчальні програми, які поєднують три складових: формування знань, умінь та орієнтованість на отримання професійних навичок. Поширеною є форма навчання, що поєднує практичне засвоєння знань із частковою зайнятістю на виробництві та навчання в традиційному освітньому закладі. Суттєвий акцент

здійснюється на підготовці викладачів-практиків, для яких проводять курси підвищення кваліфікації, стажування на підприємствах.

Для проведення якісної й органічної модернізації економіки, здійснення інноваційних проривів у розвитку науки і техніки в сучасних умовах соціально-економічна політика України та її регіонів повинна мати антикризовий характер, формуватися на власній ресурсно-економічній, соціальній та духовно-ментальній основі, найбільшою мірою відповідати сформованому соціально-культурному середовищу. Вона має бути спрямована на формування якісного кадрового потенціалу та забезпечення його ефективного використання в економіці інноваційного типу, суспільну консолідацію та суспільну самоорганізацію населення.

Серед заходів, спрямованих на розвиток формування кадрового потенціалу для забезпечення модернізації економіки першочерговими мають бути наступні:

- забезпечення зайнятості населення; створення нових робочих місць на принципі інноваційних технологій; формування здатності населення до трудової мобільності;
- підвищення гнучкості системи розвитку людського потенціалу та її орієнтація на кінцеві результати виробництва;
- розвиток системи безперервної освіти (Life-long learning); перехід від стандартних програм навчання до гнучких, проблемно-орієнтованих програм розвитку, які замінюють знання на рівні доктрини на справжні знання, що забезпечуватиме професійну мобільність працівника;
- впровадження в навчальні програми вищих навчальних закладів додаткових освітніх програм у сфері інноваційної діяльності; підготовка менеджерів підприємств у сфері впровадження та управління інноваційною діяльністю;
- заохочення захистів кандидатських і докторських дисертацій у пріоритетних сферах економічної діяльності кожного окремого регіону: сільськогосподарських, технічних, економічних, екологічних, медичних та інших за допомогою грантів та стипендій.

У підсумку слід підкреслити, що для прискорення інноваційних процесів в економіці країни необхідна, насамперед, модернізація державного управління, спрямована на формування мотивації власників підприємств (як державних чиновників, так і новітніх фінансових олігархів) у інноваційно-технологічній модернізації та зацікавленості інвестування коштів у підготовку кадрів, які будуть працювати на модернізованих підприємствах, а також створення реальної ринкової конкуренції та руйнування бюрократичного протекціонізму стосовно великих підприємств.

Список літератури

1. Гриценко А. А. Методологічні основи модернізації України / А. А. Гриценко // Економіка України. – 2011. – № 2. – С. 4-12.
2. Лібанова Е. М. Соціальні проблеми модернізації української економіки / Е. М. Лібанова // Демографія та соціальна економіка. – 2012. – № 1 (17). – С. 5-22.
3. Сторожук О. В., Немченко Т.А. Оцінка відповідності людського потенціалу потребам розвитку регіону // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – ХНУ. – 2015. – № 3. – С.72-76.